

Podstawowe informacje w związku z emisją odpłatnych audycji wyborczych

Ustawa z 27 września 1990 roku o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 47 poz. 544, nowelizacje: Dz.U. z 2002 r. Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271; Dz.U. z 2003 r. Nr 57 poz. 507, Nr 130 poz. 1188; Dz.U. z 2004 r. Nr 25 poz. 219; Dz.U. z 2006 r. Nr 218 poz. 1592; Dz.U. z 2007 r. Nr 25 poz. 162, Nr 112 poz.766; Dz.U. z 2008 r. Nr 171 poz. 1056; Dz.U. z 2009 r. Nr 119 poz.999, Nr 202 poz.1547

Państwowa Komisja Wyborcza

1. Wybory przeprowadza Państwowa Komisja Wyborcza utworzona na podstawie odrębnych przepisów oraz okręgowe i obwodowe komisje wyborcze. (art. 9)
2. Do zadań Państwowej Komisji Wyborczej należy min. sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów prawa wyborczego. (art. 10 ust.1 pkt 1)
3. Państwowa Komisja Wyborcza wydaje wytyczne wiążące komisje wyborcze niższego stopnia oraz wyjaśnienia dla organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, a także podległych im jednostek organizacyjnych wykonujących zadania związane z przeprowadzeniem wyborów. (art.10 ust.3)

Komitety wyborcze

4. Obywatele, w liczbie co najmniej 15, tworzą komitet wyborczy, w celu zgłoszenia kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzenia kampanii wyborczej, na zasadzie wyłączności, na jego rzecz. Utworzenie komitetu wymaga pisemnej zgody kandydata na kandydowanie w wyborach i pisemnej zgody kandydata na utworzenie jego komitetu. (art.40a ust.1 i 2).
5. Komitet podlega rejestracji (pod warunkami określonymi w art.40c i 40d)
6. Komitet nabiera osobowość prawną, w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy, z dniem zarejestrowania przez Państwową Komisję Wyborczą. (art. 40 e)

Kampania wyborcza

7. Kampania wyborcza rozpoczęła się w dniu 21 kwietnia 2010r. tj. w dniu ogłoszenia postanowienia Marszałka Sejmu o wyborach. (art.76b ust.1)
8. Kampanii wyborczej nie można prowadzić od godz. 0⁰⁰ dnia 19 czerwca 2010 r. do godz. 20⁰⁰ dnia 20 czerwca 2010 r. tj. 24 godziny przed dniem głosowania i w dniu głosowania aż do jego zakończenia. (art.76b ust.2)
9. Od dnia 19 czerwca 2010 r. godz. 0⁰⁰ do dnia 20 czerwca 2010 r. godz. 20⁰⁰ zabronione jest podawanie do publicznej wiadomości wyników przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych i wyników wyborów, a także wyników sondaży wyborczych przeprowadzonych w dniu głosowania. (art.76c)
10. Od dnia 19 czerwca godz.0⁰⁰ do godz. 24⁰⁰ dnia 20 czerwca 2010 r. zakazane jest m.in. prowadzenie agitacji na rzecz kandydatów. (art. 77)

11. Zabronione jest organizowanie w ramach kampanii wyborczej na rzecz kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej gier losowych i konkursów, w których wygranymi są nagrody pieniężne lub przedmioty o wartości wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych. (art. 78 ust.3)
12. Materiały wyborcze powinny zawierać wyraźne oznaczenie, od kogo pochodzą. (art.78a) Dotyczy to również audycji i ogłoszeń wyborczych emitowanych w radiu i telewizji.

Kampania wyborcza w programach radiowych i telewizyjnych

13. Niezależnie od czasu przyznanego na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych każdy komitet może, wyłącznie w okresie od 15 dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej (od godz.0⁰⁰ dnia 5 czerwca 2010 do godz. 24⁰⁰ dnia 18 czerwca 2010 r.), odpłatnie rozpowszechniać audycje wyborcze w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych. Łączny czas rozpowszechniania odpłatnie audycji wyborczych nie może przekraczać 15% łącznego czasu przyznanego danemu komitetowi na rozpowszechniania nieodpłatnie audycji wyborczych (art. 83a ust.1). W celu zachowania szczególnej staranności ze strony nadawców zaleca się, aby wraz ze zleceniem na emisję poprosić komitet wyborczy o oświadczenie, że emisja zleconych audycji nie naruszy zapisu zawartego w art. 83a ust.1 ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.
14. Nadawcy nie mogą odmówić rozpowszechnienia na zasadach odpłatności audycji wyborczych, o których mowa powyżej. (art. 83a ust. 2)
15. Wysokość opłat pobieranych za czas rozpowszechniania audycji wyborczych, nie może przekraczać 50% stawek cen pobieranych za reklamy i musi być dla wszystkich jednakowa oraz ustalana według cennika obowiązującego w dniu zarządzenia wyborów tj. dnia 21 kwietnia 2010 r. (art.83a ust.3)
„Przepis ten nie wyklucza stosowania upustów zgodnych z cennikiem, jak również stosowania systemu zniżek pod warunkiem jednak, że będą one jednakowe dla wszystkich komitetów wyborczych. Zniżki od opłat cennikowych nie mogą być ustalane w drodze negocjacji z poszczególnymi komitetami wyborczymi i muszą być jednakowe, dla ogłoszeń emitowanych w danym czasie, dla wszystkich komitetów wyborczych... Zastosowanie zniżek większych niż zniżki przewidziane w cenniku powinno poprzedzać ustalenie jednolitej dla wszystkich komitetów wyborczych procentowej lub ułamkowej obniżki opłat za rozpowszechnianie ogłoszeń wyborczych. Byłoby wskazane, aby ustalenie, co do tak określonych cen preferencyjnych dla ogłoszeń wyborczych z zastosowaniem zniżek, zostały podane przez nadawców do wiadomości komitetów wyborczych” – pogląd Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 31 lipca 2001r. (przekazany do Departamentu Reklamy Biura KRRiT pismem ZOW-503-35/01).
16. Do płatnych audycji wyborczych stosuje się przepisy o działalności reklamowej w programach radiofonii i telewizji, z tym, że czasu emisji ogłoszeń wyborczych nie wlicza się do obowiązującego nadawcę czasu reklam. (art.83a ust.4 i 5)
17. Zgodnie ze stanowiskiem Państwowej Komisji Wyborczej zawartym w piśmie z dnia 7 lipca 2005 r. audycją wyborczą w rozumieniu art. 83 ust.1 ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nie jest ogłoszenie lub informacja o miejscu i terminie spotkania z kandydatem, pod warunkiem, że nie zawiera elementów agitacji wyborczej. Do ogłoszeń i informacji spełniających ten warunek nie odnoszą się ograniczenia wynikające z powołanego przepisu oraz z art. 87b ustawy.

Z powyższego stanowiska wynika, iż informacje o miejscu i terminie spotkania kandydata na prezydenta:

- mogą zawierać wyłącznie imię i nazwisko kandydata na prezydenta oraz informację o terminie i miejscu spotkania;

- mogą być emitowane w okresie poprzedzającym rozpowszechnianie nieodpłatnych i płatnych audycji wyborczych (tzn. wcześniej niż 15 dni przed dniem wyborów);
- podlegają zasadom emisji reklam określonym w innych aktach prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem ustawy radiofonii i telewizji i rozporządzeń KRRiT (m.in. muszą być oznakowane, czas ich emisji wlicza się do czasu reklamowego);
- opłacane są na zasadach obowiązujących u nadawcy (bez obligatoryjnych 50% zniżek).

Przepisy karne

18. Kto prowadzi kampanię wyborczą na mniej niż 24 godziny przed dniem głosowania podlega karze grzywny. (art.88b)
19. Kto podaje do wiadomości publicznej wyniki przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych i wyników wyborów lub wyników sondaży wyborczych przeprowadzanych w dniu głosowania z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art.76 c (pkt 9 niniejszego opracowania) podlega grzywnie od 500.000 do 1.000.000 złotych.(art.88c)
20. Kto organizuje w ramach kampanii wyborczej gry losowe lub konkursy z naruszeniem obowiązujących zakazów podlega karze grzywny. (art.88d)

Opracował:
Michał Fijałkowski
Wicedyrektor Departamentu Reklamy
Biura Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
tel. 0-22 597 31 38
e-mail fijalkowski@krrit.gov.pl